

Synodalność we wczesnym chrześcijaństwie (V Międzynarodowa Konferencja Patrystyczna, KUL, Lublin, 7-9.10.2025)

**Synodality in the Early Church (5th International Patristic Conference,
KUL, Lublin, Poland, 7-9.10.2025)**

Paweł Głowacki¹

W dniach od 7 do 9 października 2025 roku na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, odbyła się V Międzynarodowa Konferencja Patrystyczna zatytułowana „Synodalność we wczesnym chrześcijaństwie”. Organizatorami konferencji była Katedra Patrologii Greckiej i Łacińskiej KUL, pod patronatem naukowym Polskiej Sekcji Patrystycznej i Komitetu Teologii PAN w Lublinie. Międzynarodowe grono badaczy antyku chrześcijańskiego spotkało się po raz piąty w murach Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, aby zbadać bardziej szczegółowo kwestie związane z ideą synodalności i praktyką zwoływania zgromadzeń biskupich w starożytnym Kościele. 1700. rocznica pierwszego soboru powszechnego w Nicei, obchodzona w 2025 roku, była dobrą okazją do bliższego przyjrzenia się tym niezwykle aktualnym we współczesnym dyskursie naukowym zagadnieniom.

Konferencja rozpoczęła się 7 października o godz. 09.00 w auli C-1031 w *Collegium Joannis Pauli II*. Uroczystego jej otwarcia dokonał ks. prof. dr hab. Marcin Wysocki, witając prelegentów i słuchaczy. Następnie swój wykład plenarny wygłosił ceniony australijski patrolog prof. Geoffrey Dunn („A Patristic Perspective on Synodality: Observations on African Synods of the Third Century”). Po tym wystąpieniu miała miejsce ożywiona dyskusja, a po niej nastąpiła przerwa kawowa. Po przerwie, w sesji przedpołudniowej głos zabrało 4 prelegentów: Ikenna Paschal Okpaleke (Belgia): „Synodality in the Church or Synodality of the Church: An Ecclesiological Quest through the Fathers to Present”,

¹ Mgr Paweł Głowacki, Szkoła Doktorska KUL, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska; e-mail: pawel.glowacki@kul.pl; ORCID: 0000-0001-5243-508X.

Serafim Seppälä (Finlandia): „The First Christian Synods in the Early Christian-Islamic Apologetics”, László Odobina (Węgry): „The «Synodal Path» of the Theological Doctrine's Formation on the Sacrament of Marriage in the Early Church”, Michał Ludewicz (Polska): „*Venerabilis pontifex, (...) in defensione suae aecclesiae (...) sacrum concilium convocavit*». Synods as a space for strengthening papal authority according to the *Liber Pontificalis*”. Po przerwie podjęto dalsze obrady w ramach sesji popołudniowej, podczas której swe referaty wygłosiło 5 prelegentów: Alexandru Prelicean (Rumunia): „The Emperor Constantine the Great and his direct involvement in the organization of the First Ecumenical Council: paradigm for the other Basilians?”, Michał Łukaszczyk (Polska): „*«Subtilis est haeresis et ideo simplices animae facile decipiuntur»* – Problems with the Interpretation of the Statements of Nicean Council in the Views of Luciferians”, Matteo Monfrinotti (Włochy): „La recezione dei Concili nell'antichità. Il caso di Nicea”, Constantin Oprea (Rumunia): „Nicaea post Nicaeam: «Consensus Patrum» and Synodal Authority in the Patristic Tradition”, Georgios D. Panagopoulos (Grecja/USA): „The Faith of Nicaea and the Council of Chalcedon according to the *Codex Encyclicus* (457)”.

W drugim dniu konferencji odbył się wykład plenarny wygłoszony przez wybitnego znawcę myśli świętego Augustyna, prof. Hubertusa Drobnera, pod tytułem „Synods and Synodality in Augustine of Hippo's Life and Theology”. Po tym referacie miała miejsce konstruktywna dyskusja oraz przewidziana programem przerwa kawowa. Po przerwie, w sesji przedpołudniowej zostały zaprezentowane następujące wystąpienia: Mariusz Szram (Polska): „Reaction of the Synods of Alexandria and Rome to Origenes' Priestly Ordination”, Ivan Bodrožić (Chorwacja): „Saint Jerome as a Translator at the Service of the Synods against Origen”, Magdalena M. Jóźwiak (Polska): „St. Jerome of Stridon as an Expert on Holy Scripture at the Council of 382 and the Beginnings of His Work on the Vulgate”, David Vopřada (Republika Czeska): „The Synod of Capua (391) and Its Influence on the Ascetic Movement in the Late Fourth Century”. Po przerwie, obrady w ramach I sesji młodych naukowców obejmowały 4 referaty: Krisztián Fenyves (Węgry): „Nicaea and the West, or ὁμοούσιος and una substantia”, Ishmael Adibuah (USA): „Constantine and the Seeds of Synodality: Nicaea and the Emerging Ecclesiology of Communion”, Karolína Štauberová (Republika Czeska): „The proceedings of the Lateran Synod (649): «Latrocinium Lateranum»?”, Márk Besztercei (Węgry): „A synod of the spiritual Jerusalem? – Papal power and combatting heresy at the Lateran Council of 649”. Drugi dzień obrad został zwieńczony uroczystą kolacją.

W ostatnim dniu dyskusji nad synodalnością we wczesnym Kościele miał miejsce wykład plenarny eminentnego badacza w dziedzinie historii starożytnej i średniowiecznej, prof. Alberto Ferreiro, zatytułowany „Select Antiochene Canons (338) in Suevic Gallaecia in the Capitula Martini of St. Martin of Braga”. Jak zawsze po wykładach rozpoczynających dzień konferencyjny odbyła się żywa dyskusja, a po niej nastąpiła przerwa na kawę. Potem rozpoczęto czwartą sesję plenarną. W czasie sesji wygłoszono 3 referaty: Jan W. Żelazny (Polska): „The Synods of the Assyrian Church of the East until the 6th century: scope, influence and issues”, Stanisław Adamiak, Marta Szada (Polska): „Councils, Conferences and Episcopal Tribunals in Late Antique Africa and Iberian Peninsula”, Jerzy Szafranowski (Polska): „Church Councils and Monastic Privileges in Early Medieval Gaul”. Ostatnim segmentem lubelskiej konferencji patrystycznej była II sesja młodych naukowców. Swoje referaty przedstawili kolejno: Grzegorz Pakowski (Polska): „«I have not seen any synod with a successful conclusion» – St. Gregory of Nazianzus’ statements on synodality in his speeches and letters”, Alexandru Lazar (Rumunia): „Universal restoration or eternal damnation? Post-synodal reflections and the reception of the condemnation of apocatastasis”, Paweł Głowacki (Polska): „Synodality and primacy in the thought of Pope Celestine I against the background of the Nestorian controversy”.

Powyższe zestawienie pozwala stwierdzić, że w czasie V Międzynarodowej Konferencji Patrystycznej 27 prelegentów wygłosiło 26 referatów (jeden był wygłaszany wspólnie przez dwóch prelegentów). Godne odnotowania jest uczestnictwo aż 17 przedstawicieli środowisk naukowych z zagranicy, reprezentujących 11 państw: Chorwację (jedna osoba), Republikę Czeską (dwie osoby), Grecję (jedna osoba), Niemcy (jedna osoba), Węgry (trzy osoby), Stany Zjednoczone (dwie osoby), Włochy (jedna osoba), Finlandię (jedna osoba), Belgię (jedna osoba), Rumunię (trzy osoby) i Australię (jedna osoba). Dziesięciu polskich badaczy antyku chrześcijańskiego przedstawiło swoje wyniki badań.

Na zakończenie należy podkreślić bardzo dobrą dyscyplinę czasową całego wydarzenia, sprawną organizację oraz wyrazić radość z licznej obecności studentów wraz z wykładowcami Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II podczas sesji plenarnych konferencji. Nie byłoby to w pełni możliwe, gdyby nie przyznanie środków na realizację konferencji przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w programie Doskonała Nauka II. Teksty wszystkich wystąpień zostaną udokumentowane w formie artykułów naukowych w jednym z kolejnych tomów serii *Studia Patristica*, publikowanej przez wydawnictwo Peeters.

